

B. M. Kramolec: Pokrajina

Književnost

Alojz Gradnik: Pojoča kri. Pesmi. Izdala in založila knjigarna Jože Žužek. Opremil akad. slikar Riko Debenjak. V Ljubljani 1944. Strani 72.

»Pojoča kri« je že druga pesniška zbirka, ki jo je letos izdal Alojz Gradnik. Avtor pa ni samo eden izmed najplodovitejših naših pesnikov, ampak nas s sleherno zbirko iznova prepričuje tudi o svoji pesniški pomembnosti. Lahko rečemo, da je danes prav on središče našega lirskega ustvarjanja, čeprav so se deloma iz njega, deloma pa tudi ob njem in mimo njega pojavili in uveljavili nekateri izraziti talenti iz vrst mlajšega rodu, predvsem Balantič in Šali.

Tudi zadnja njegova zbirka je zgovoren dokaz za to, da nam ima Gradnik kot pesnik še vedno marsikaj povedati, dasi njegove pesmi niso skoraj nikoli novost v smislu senzacije. Svet njegove poezije ni toliko odprta ravan, ki z nje vodijo pota na vse strani in od koder nikoli ne moreš videti kraj obzorja, ampak je mnogo bolj podoben vrtu, na katerem se venomer odpirajo novi cvetovi rož, ali pa nebu, na katerem se neprestano vžigajo nove zvezde. Gradnikove pesmi tako niso zanimive toliko zaradi novih motivov ali oblikovnih prizadevanj, najsi je tudi v tem pogledu neredko prav presenetljiv, ampak predstavljajo predvsem vedno nove variante pesniške lepote. Kot človek in pesnik je Gradnik slej ko prej zvest samemu sebi, središču, iz katerega je izšel in kamor se neprestano vrača, vrelcu pojoče krvi, hraniteljici življenja in pesmi, ki se mu zlivata v eno. Pesem, porojena iz srčne krvi, da, to je najboljša označba Gradnikovega ustvarjanja, katerega najlepši sadovi so prav izpovedi in izlivi najosebnejšega doživetja. Prav nič se ne čudimo, da se tudi v tej zbirki med njegovimi osrednjimi motivi spovračajo teme o življenju, ljubezni in smrti, ki so bila hkrati njegova prva srečanja s poezijo. V teh osnovnih prvinah človekovega bitja je treba iskati najprvotnejši navdih Gradnikove poezije, ki je tako po izvoru resda kar najbolj osebna, po pomenu in smislu pa občečloveška. To velja tembolj, ker njegove pesmi kljub spovračanju motivov doživljajo preobrazbo in kažejo pesnikovo duhovno preusmeritev v tem smislu, da mu srečanje z življenjskimi pojavi prehaja v obračun z njimi ter se mu doživetje spreminja v spoznanje in strasti umikajo odpovedi. To je tudi vzrok, da se mu mrak, ki skozenj vodi pot njegovega življenja, spreminja v luč ter se mu razočaranja ne izlivajo v brezupni pesimizem, ampak v vdanost usodi, s katero prečiščeni človek sprejema delež trpljenja. Tako iz Gradnikovih pesmi diha svojska življenjska modrost, ki pa ni hladno